

Protokoll

Fra møte i Faggruppen for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk

Dato: 12.09.11, kl. 09.00 – 15.00
Sted: Lovisenberggt. 8, Hjørnevillaen 2. etg.
Møteleder: Inger-Lise Steffensen

Deltakere:

Fra Faggruppen for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk

Inger-Lise Steffensen (møteleder), Jan Alexander, Mona-Lise Binderup, Berit Granum, Ragna Bogen Hetland, Trine Husøy, Jan Erik Paulsen, Tore Sanner og Vibeke Thrane

Forfall:

Knut Helkås Dahl

Fra Mattilsynet

Julie Tesdal Håland (Sak 4 på dagsorden)

Fra sekretariatet til VKM:

Tor Øystein Fotland (Ref.)

1 Velkommen, fravær, habilitet og godgjøring

Faggruppens leder, Inger-Lise Steffensen, ønsket velkommen til møtet i VKMs faggruppe for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk (Faggruppe 4).

Medlemmene fikk muntlig forespørsel om habilitet, og ingen erklærte å ha interesser som kan påvirke habiliteten i forhold til hva som skulle behandles på møtet.

2 Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden

Innkallelse og dagsorden for møtet ble godkjent uten endringer. Protokollen fra forrige møte i Faggruppe 4, den 12. mai 2011 har tidligere blitt godkjent gjennom en elektronisk høringsrunde i faggruppen og ligger ute på VKMs nettsider.

3 Saker fra møtet i Hovedkomiteen

VKMs Hovedkomité avholdt sitt forrige møte i Florø den 8. og 9. juni 2011. Faggruppens leder orienterte kort fra dette møtet som ble innledet med en ekskursjon til et fiskeslakteri og en fôrfabrikk. På dag 1 av møtet ble det orientert om nye saker VKM har mottatt fra Mattilsynet, blant annet bestilling av en risikovurdering av vitamin A i kosmetiske produkter (Faggruppe 4) og fem bestillinger på forskjellige planteskadegjørere (Faggruppe 9). Hovedkomiteen vedtok også en strategi for bruk av sosiale medier i VKM for perioden 2011-2013. På dag 2 av møtet ble rapportutkast til arbeidet med marine oljer del 1 og 2, samt Mattilsynets bestillingsutkast til en vurdering av økologisk produksjon og økologisk produsert

mat behandlet. Faggruppen hadde fått tilsendt den endelige protokollen fra møtet i Hovedkomiteen sammen med de øvrige møtepapirene.

4 Saker som skal behandles på møtet

Prosessfremkalte kontaminanter

Risikovurdering av inntaket av furan hos den norske befolkningen (10/404)

Mattilsynet har bedt VKM om en risikovurdering av inntaket av furan hos den norske befolkningen. Bakgrunnen for oppdraget er at Mattilsynet tidligere har gjennomført en liten kartlegging av forekomsten av furan i matvarer på det norske markedet, og de ønsker nå en nærmere vurdering av hvilken betydning inntak av furan kan ha for den norske befolkningens helse.

Oppdraget er forankret i Faggruppe 4 (FG4), og det er etablert en felles *ad hoc*-gruppe med to medlemmer fra FG4 og to fra Faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinerester (Faggruppe 5, FG5). *Ad hoc*-gruppen har avholdt et møte, den 22. juni, siden forrige faggruppemøte. I tillegg har saken for første gang blitt behandlet i VKMs FG5 i forbindelse med deres møte torsdag 8. september.

Slik arbeidet med risikovurderingen har utviklet seg er det nå avklart med Mattilsynet at oppdraget skal besvares i form av en felles risikovurdering som inkluderer alle aldersgrupper og ikke en todelt vurdering slik det opprinnelig ble bedt om i bestillingen. Det er forventet at inntaksberegningene på data fra den nye nasjonale kostholdsundersøkelsen for voksne (Norkost 3) kan påbegynnes i løpet av oktober 2011. I tillegg har Mattilsynet etter innspill fra *ad hoc*-gruppen besluttet å utvide de nasjonale forekomstdataene for furan i norske matvarer med analyser av barnegrøt. Disse analyseresultatene er ventet å foreligge i september/oktober 2011.

Leder av arbeidet i *ad hoc*-gruppen og faggruppens koordinator orienterte om status for arbeidet og hvilke endringer som hadde blitt gjort i dokumentet siden faggruppens møte i mai. Faggruppen diskutert dokumentet grundig på møtet, med hovedfokus på kapitlene "Hazard identification and characterisation", og da spesielt hvilken effekt og verdi som skal benyttes som "point of departure".

Vedtak

Faggruppen kom med innspill og kommentarer til det reviderte utkastet til vurdering fra *ad hoc*-gruppen. Etter nærmere gjennomgang av benchmark-modelleringene som gjennomført, ble *ad hoc*-gruppen bedt om å revidere tekst og struktur i kapitlet om kritisk effekt og dose respons. En nytt medlem fra FG5 skal bidra i arbeidet med å revidere kapitlet om toksikokinitikk.

Et eventuelt inntak fra barnegrøt skal inkluderes i inntaksberegningene når nye analysedata fra Mattilsynet foreligger. Enkelte av VKMs inntaksberegninger må også justeres noe i henhold til nye data i EFSA's oppdaterte rapport med forekomstdata og inntaksberegninger for furan i den europeiske befolkningen, som ble publisert den 1. september 2011. Sekretariatets nye medarbeider på eksponeringsberegninger, vil bli trukket inn i arbeidet med inntaksberegningene i vurderingen.

Etter forslag fra FG5, ble det besluttet å avholde et felles faggruppemøte mellom FG4 og FG5 for videre behandling av saken. Dette møtet vil bli avholdt torsdag 3. november 2011.

Emballasje/tilsetningsstoffer/kosmetikk

Risikovurdering av inntaket av aluminium i den norske befolkningen – bestillingsutkast fra Mattilsynet

Mattilsynet har sendt et foreløpig bestillingsutkast til VKM der de ber om en risikovurdering av hvor mye aluminium den norske befolkningen får i seg gjennom matvarer og kosmetiske produkter, og om det er deler av befolkningen som får i seg mer aluminium enn det nivået som anses som trygt.

Bakgrunnen for oppdraget er at EUs mattrygghetsorgan EFSA i 2008 konkluderte med at en vesentlig andel av den europeiske befolkningen får i seg mer aluminium enn det tolerable ukentlige inntaket (TWI) på 1 mg/kg kroppsvekt, som ble fastsatt av JECFA (WHO/FAOs ekspertgruppe for tilsetningsstoffer i mat) etter en revurdering i 2006. TWI var tidligere 7 mg/kg kroppsvekt.

Aluminium er et svært vanlig metall i jordskorpen og forekommer derfor naturlig blant annet i frukt, grønnsaker, korn og kornprodukter, frø, kjøtt og drikkevann. Aluminiumsholdige tilsetningsstoffer og tilførsel ved migrasjon fra matkontaktmaterialer, slik som stekepanner, gryter og aluminiumsfolie er andre kilder til eksponering for aluminium gjennom kostholdet. Ifølge EFSA er maten hovedkilden for aluminiumseksponeringen i den generelle befolkningen. Bruk av kosmetiske produkter, som inneholder aluminiumsholdige forbindelser kan være en annen viktig kilde til den totale aluminiumseksponeringen i befolkningen. De fleste antiperspiranter, og mange leppestifter, inneholder aluminium. EFSA har ikke vurdert et slikt tilleggsbidrag fra kosmetiske produkter spesielt, ettersom kosmetikk ikke faller inn under EFSAs ansvarsområde.

For å få bedre kunnskap om innholdet av aluminium i næringsmidler på det norske markedet gjennomførte Mattilsynet i 2010 en kartlegging der en lang rekke næringsmidler ble analysert for aluminium. Flere kosmetiske produkter ble også analysert for aluminiumsinnhold.

Faggruppen ble bedt om å komme med innspill til Mattilsynets bestillingsutkast på møtet. Endelig forankring for oppdraget i VKM er ikke avklart, men trolig legges det opp til at FG4 og FG5 skal samarbeide om å behandle saken.

Vedtak

Faggruppen kom med flere tilbakemeldinger på teksten i Mattilsynets bestillingsutkast. Faggruppen oppfordret Mattilsynet til å avgrense selve oppdragsteksten tydeligere, slik at det går klart frem at VKM skal forholde seg til den fastsatte TWI-verdien fra JECFA/EFSA.

Det ble foreslått å avklare forankringen for oppdraget i forbindelse med det avtalte fellesmøtet mellom FG4 og FG5 den 3. november. Mattilsynet ble bedt om å revidere bestillingsutkast til dette møtet.

5 Status for øvrige saker i faggruppen

Kosmetikk

Risikovurdering av vitamin A (retinol og retinyl estere) i kosmetiske produkter (10/405)

Mattilsynet har bedt VKM om en risikovurdering relatert til bruk av vitamin A (retinol og retinyl estere) i kosmetiske produkter. Bakgrunnen for oppdraget er at endringer i Legemiddelverkets praksis vedrørende klassifisering av legemidler gjør det nødvendig for Mattilsynet å se nærmere på bruken av farmakologisk aktive stoffer i næringsmidler og kosmetikk. Vitamin A (retinol og retinyl estere) benyttes i en rekke kosmetiske produkter, for eksempel antirynkekremer og andre hudkremer ment for å gi huden et yngre utseende. Norge har per i dag særnorske bruksbetingelser for bruk av vitamin A i denne produktgruppen. Maksimalt tillatt innhold av vitamin A i kosmetikk og kroppsspleieprodukter er 0,3% i form av retinol og 0,7% i form av retinyl palmitat. Kosmetiske produkter med et høyere innhold av vitamin A vil per i dag være forbudt solgt på det norske markedet.

For høyt inntak av vitamin A har vært satt i sammenheng med økt risiko for hypervitaminose A, retinolinuserte fødselsskader og osteoporose. I tillegg har det blitt diskutert om hyppig bruk av kosmetiske produkter med ingrediensene retinol og retinyl estere kan forårsake langtidseffekter i huden. Bruksbetingelsene i det nasjonale kosmetikkregelverket er basert på en vurdering av totalinntaket av vitamin A i den norske befolkningen fra Folkehelse/Ullevål Universitetssykehus i 1997. Denne vurderingen begynner imidlertid å bli utdatert og alle relevante endepunkter, som f.eks osteoporose, ble ikke vurdert den gangen.

En *ad hoc*-gruppe bestående av fire eksperter fra Faggruppe 4, en fra Faggruppen for ernæring, dietetiske produkter, ny mat og allergi (Faggruppe 7, FG7) og en hudlege har fordelt arbeidsoppgaver med vurderingen og er nå godt i gang med arbeidet. *Ad hoc*-gruppens leder og faggruppens koordinator orienterte om status for arbeidet så langt. *Ad hoc*-gruppen har avholdt to møter siden forrige faggruppemøte i mai. Faggruppen hadde, til orientering, fått tilsendt et foreløpig utkast til risikovurdering fra *ad hoc*-gruppen.

Annet

Nytte-risikovurdering av morsmelk (10/003)

Faggruppens koordinator orienterte om at *ad hoc*-gruppen som arbeider med en nytte-risikovurdering av morsmelk med fokus på ammeperiodens lengde nå har kommet godt i gang med arbeidet. Litteratursøk er gjennomført og metode og utvalg for eksponeringsberegninger er diskutert. *Ad hoc*-gruppen har nylig opprettet en første kontakt mot Faggruppe 4 hvor de har bedt om innspill på hvilke stoffer som anses som relevante når det gjelder morsmelkerstatninger/flaske/tilberedning. De ønsker også tilbakemelding på hva som finnes av analysedata og hvorvidt andre har gjort tilsvarende beskrivelser/vurderinger for noen av de aktuelle stoffene.

Vedtak

Faggruppens leder og koordinator hadde i forkant av møtet sett litt nærmere på spørsmålene fra *ad hoc*-gruppen. Det er foreløpig noe uklart hva *ad hoc*-gruppen egentlig ønsker Faggruppe 4 skal bidra med i denne saken. Det ble derfor foreslått å avholde et møte mellom leder og koordinator av Faggruppe 4 og *ad hoc*-gruppens koordinatører og/eller medlemmer for å avklare og avgrense problemstillingene nærmere.

Kosmetikk

Register for bivirkninger ved bruk av kosmetiske produkter 2008-2010

I slutten av april 2011 publiserte Nasjonalt folkehelseinstitutt rapporten "Register for bivirkninger ved bruk av kosmetiske produkter 2008-2010". Rapporten gir en oversikt over meldingene som registeret har mottatt i løpet av de to første driftsårene. Avdeling for miljøimmunologi ved Nasjonalt folkehelseinstitutt har i samarbeid med Mattilsynet drevet bivirkningsregisteret siden juni 2008.

Rapporten skulle opprinnelig vært presentert på faggruppemøtet den 12. mai, men dette ble utsatt til neste møte. En av faggruppens medlemmer, som har en sentral rolle i driften av bivirkningsregisteret, presenterte kort de viktigste resultatene i rapporten. Faggruppen har tidligere fått tilsendt selve rapporten.

6 Orientering fra Mattilsynet

Ingen aktuelle saker.

7 Møter og annet av felles interesse

Public consultation on the preliminary opinion concerning Toxicity and Assessment of Chemical Mixtures – Scientific Committees EU DG Health & consumers

EU-kommisjonens 3 vitenskapelige komiteer underlagt DG Health and Consumer; the Scientific Committee on Consumer Safety (SCCS), the Scientific Committee on Health and Environmental Risks (SCHER) and the Scientific Committee on Emerging and Newly Identified Health Risks (SCENIHR) har nylig utarbeidet en felles vurdering om toksisiteten av kjemiske blandinger. Vurderingen har vært på høring på EU-kommisjonens hjemmesider med kommentarfrist 9. september. Det er referert til VKMs vurdering om samvirkende toksiske effekter fra 2008 i det nye EU-dokumentet.

Faggruppens medlem, som også er nestleder i SCCS, orienterte kort om de viktigste konklusjonene i tre EU-komiteenes felles vurdering av kjemiske blandinger.

VKM-kurs om benchmark-modellering – Oslo 10. januar 2012

Det er nå fastsatt en dato for VKMs planlagte kurs om benchmark-modellering. Kurset vil bli avholdt på Clarion Royal Christiania Hotel **tirsdag 10. januar 2012**. Det er lagt opp til en teoretisk del før lunsj og en praktisk del med PC-øvelser og bruk av US EPAs programvare etter lunsj. Tre internasjonale foredragsholdere/veiledere (Lutz Edler (EFSA CONTAM, Ivonne Rietjens (EFSA ANS) og Bernard Bottex (EFSA secretariat) har takket ja til å bidra på VKMs kurs. Faggruppens koordinator orienterte kort om den videre planleggingen av kurset.

Relevante konferanser/kurs høsten 2011

I faggruppens årsplan er det lagt opp til at medlemmer av faggruppen skal delta på nasjonale og internasjonale møter/seminarer/konferanser hvor utvikling av risikovurdering står på dagsorden. Dette er også lagt inn i budsjettet for VKMs ulike faggrupper. Faggruppens medlemmer ble oppfordret til å komme med forslag til deltagelse på relevante seminarer/konferanser i siste halvdel av 2011.

8 Nytt fra sekretariatet

Ny medarbeider i VKM-sekretariatet på eksponeringsberegninger

Faggruppens koordinator orienterte om at VKM har ansatt en ny medarbeider til sekretariatet som skal jobbe med eksponeringsberegninger. Inger Therese Laugsand Lillegaard, som kommer fra Universitet i Oslo, avdeling for ernæring, startet opp i sekretariatet den 15. august. Hun skal arbeide med eksponeringsberegninger i VKMs vurderinger, dokumentasjonsarbeid av eksponeringsberegningene og videreutvikling av metoder og vil i så måte ha mye kontakt med Faggruppe 4.

9 Eventuelt

Faggruppens koordinator orienterte om et kommende innslag på NRK Forbrukerinspektørene i forbindelse med at Danmark har innført et midlertidig forbud mot bruk av propyl- og butylparaben i kosmetiske produkter til barn under 3 år. Mattilsynet er intervjuet i anledning saken.

Faggruppens medlem, som også er nestleder av SCCS, opplyste om at SCCS for tiden holder på med en vurdering av den vitenskapelige dokumentasjonen som ligger til grunn for det danske forbudet. Saken skal diskuteres på et plenumsmøte i SCCS senere i september.

10 Nye møtedatoer

- Torsdag 27. oktober, kl 09.00 – 15.00
- Torsdag 3. november, kl 09.30 – 15.45
- Torsdag 8. desember, kl 10.00 – 16.00 (møtet avsluttes med julemiddag)